

АКАДЭМІЯ КІРАВАННЯ ПРЫ ПРЕЗІДЭНЦЕ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

ІНСТЫТУТ ДЗЯРЖАЎНАГА КІРАВАННЯ

Кафедра беларусазнаўства

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай працы

_____ Мацюшэўская В.К.
« _____ » _____ 2004 г.

ВУЧЭБНАЯ ПРАГРАМА

па вучэбнай дысцыпліне «Вялікая Айчынная вайна савецкага народа» (у кантэксце другой сусветнай вайны)

для студэнтаў спецыяльнасцей “Дзяржаўнае кіраванне і права”, “Дзяржаўнае кіраванне і эканоміка”, “Кіраванне інфармацыйнымі рэсурсамі”, “Эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве”, “Сусветная эканоміка і міжнародныя эканамічныя адносіны”, “Менеджмент”, “Правазнаўства”.

Узгоднена

Начальнік
вучэбна-метадычнага упраўлення

Язэпчык У.У.

2004г.

Вучэбная праграма распрацавана на падставе тыпавой праграмы для вышэйшых навучальных устаноў "Вялікая Айчынная вайна савецкага народа" (у кантэксце другой сусветнай вайны) / Склад. А.А. Каваленя: РІВШ, 2004 г. і патрабаванняў да прафесійнай кампетэнцыі спецыялістаў з кваліфікацыяй "юрыст", "эканаміст-мэнэджэр", "мэнэджэр-эканаміст інфармацыйных сістэм".

Праграма распрацавана: Язэпчык Уладзімір Уладзіміравіч, кандыдат ваенных навук;
Шымуковіч Сяргей Фадзеевіч, дацэнт кафедры беларусазнаўства

Праграма разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння на паседжанні кафедры беларусазнаўства

Пратакол № 1
ад «16» верасня 2004г.

Загадчык кафедры

_____ Антанюк Л.А.

Праграма адобрана і рэкамендавана да зацвярджэння саветам Інстытута дзяржаўнага кіравання

Пратакол №
ад «_____» _____ 2004г.

Дырэктар інстытута

_____ Рашэтнікаў С.В.

I. Мэты і задачы дысцыпліны "Вялікая айчыная вайна савецкага народа" (у кантэксце другой сусветнай вайны)

Вывучэнне гісторыі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў у вышэйшых навучальных установах Рэспублікі Беларусь з'яўляецца адной з задач гуманітарнай падрыхтоўкі студэнцкай моладзі. Вызначальным у працэсе выхавання і арганізацыі вучэбна-пазнавальнай дзейнасці студэнтаў становіцца фарміраванне сістэмы каштоўнасцей, якія падзяляюцца ўсімі прадстаўнікамі нашага грамадства, у т. л. моладзю. Найважнейшай сярод гэтых каштоўнасцей бачыцца патрыятызм, як любоў да Радзімы, і гатоўнасць да абароны незалежнасці і суверэнітэту сваёй дзяржавы.

Сотні вялікіх і малых войнаў апалілі шматпакутную беларускую зямлю. Патрыятычныя пачуцці сталі маральна-псіхалагічным фундаментам паводзін беларускага народа ва ўмовах ваенных выпрабаванняў, якія выпалі на яго долю ў гады самых крывапралітных за ўсю гісторыю чалавецтва Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў. Народы Беларусі ўнеслі значны ўклад у разгром германскіх агрэсараў. Звыш 1,3 мільёна байцоў змагаліся ў радах Чырвонай Арміі, 374 тысячы чалавек удзельнічалі ў партызанскім руху, 70 тысяч чалавек вялі барацьбу ў падполлі, амаль 400 тысяч жыхароў Беларусі складалі партызанскія рэзервы, некалькі тысяч ураджэнцаў Беларусі змагаліся ў радах ерапейскага руху Супраціўлення.

У першых радах мужных патрыётаў ішла моладзь. Амаль 60 % беларускіх партызан былі да 30-довага ўзросту, звыш 20 тысяч юнакоў і дзяўчат удзельнічалі ў патрыятычным падполлі. Гэта быў велізарны, навядомы раней у гісторыі патрыятычны ўздых народа супраць захопнікаў. Шматнацыянальнае насельніцтва Беларусі праявіла бясконцую мужнасць, самаадданасць, вернасць сацыялістычным ідэалам і нават самаахвярнасць у барацьбе за свабоду і незалежнасць Бацькаўшчыны.

Без грунтоўных ведаў гісторыі сваёй Айчыны і асабліва яе складаных і супярэчлівых перыядаў, без уліку станоўчага і адмоўнага вопыту жыцця міжнароднай супольнасці, беларускага этнасу і нацыянальных меншасцяў нельга паспяхова будаваць грамадскія ўзаемаадносіны ў сучаснасці. Таму асноўнымі **задачамі** вызначаны наступныя:

- *валодаць* азначэннямі асноўных паняццяў ваеннай гісторыі; навыкамі навукова-гістарычнага аналізу; уяўленнямі аб метадах гістарычнага пазнання і асноўных тэорыях развіцця падзей у другой сусветнай вайне; уяўленнямі аб месцы і ролі Беларусі ў ваенных і палітычных падзеях часоў другой сусветнай вайны;
- *сфарміраваць* цэласнае ўяўленне аб гераічным мінулым свайго народа, сфарміраваць грамадзянскія і патрыятычныя якасці асобы;

- *выхаваць* ў студэнцкай моладзі пачуццё адказнасці за будучыню сваёй дзяржавы і сусветнага супольніцтва;
- *ведаць* асаблівасці ваеннай гісторыі Беларусі і ўдзелу беларускага народа ў ваенных і грамадскіх падзеях на розных этапах другой сусветнай вайны; заканамернасці сацыяльна-эканамічнага і культурнага развіцця беларускіх земляў у часы вайны; даследчыкаў, якія ўнеслі асаблівы ўклад у развіццё ведаў пра ўклад Беларусі ў перамогу над фашызмам і нацызмам; асноўныя перыяды, на якія падзяляецца гісторыя другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў;
- *уяўляць* гістарычны працэс, у тым ліку і у ваенных і надзвычайных гістарычных абставінах не як лінейны наперадвызначаны працэс, але і як вырашэнне заўсёды ўзнікаўшых альтэрнатыўных сітуацый;
- *засвоіць* вучэбную інфармацыю аб гераічных і трагічных старонках Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў, аб жыцці насельніцтва на акупіраваных тэрыторыях і ў савецкім тыле; вучэбную інфармацыю аб укладзе прадстаўнікоў шматнацыянальнага беларускага народа ў разгром нямецка-фашысцкіх захопнікаў, аб уплыве ваенных падзей на лёсы народаў Еўропы і Савецкага Саюза;
- *умець* аналізаваць сацыяльна-эканамічнае і культурнае становішча Беларусі пад час ваенных дзеянняў у кантэксце разнастайных праблем гістарычнага мінулага і сучаснасці.

Праграма спецкурса “Вялікая Айчынная вайна савецкага народа” (ў кантэксце Другой сусветнай вайны) складзена на аснове навішых дасягненняў айчыннай і замежнай гістарыяграфіі з улікам выяўленых невядомых раней архіўных дакументаў і матэрыялаў. Айчынная гісторыя падаецца ў праграме ў кантэксце сусветнай з выкарыстаннем сучасных метадалагічных падыходаў, звязаных з асвятленнем вайны як з’явы ў жыцці чалавецтва і накіраваных на рэалізацыю прыміраючай функцыі гісторыі.

II. ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ "Вялікая айчыная вайна савецкага народа" (у кантэксце другой сусветнай вайны)

Уводзіны

Прадмет, мэты і задачы факультатыва, яго структура і змест.

Аktуальнасць вывучэння гісторыі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў. Навуковыя плыні і гістарычныя школы. Гістарыяграфія і база крыніц. Перыдызацыя Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў.

Савецкі народ ў гісторыі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў.

Раздзел 1. Савецкі Саюз і краіны свету напярэдадні і ў пачатку Другой сусветнай вайны

Тэма 1. Міжнароднае становішча напярэдадні Другой сусветнай вайны

Міжнародная дзейнасць Германіі ў 30-х гадах XX ст. Ачагі ваеннай напружанасці (Далёкі Усход, Еўропа, Афрыка). Фарміраванне фашысцкага блоку. Антыкамінтэрнаўскі пакт. СССР і Ліга Нацый. Грамадзянская вайна ў Іспаніі.

Мюнхенскае пагадненне. Падзел Чэхаславакіі. Спроба стварэння сістэмы калектыўнай бяспекі ў Еўропе. Савецка-французка-англійскія перамовы. Савецка-германскія дагаворы. Сакрэтны пратакол.

Тэма 2. Пачатак Другой сусветнай вайны і падзеі ў Беларусі

Пачатак Другой сусветнай вайны. Напад Германіі на Польшчу. Аб'яўленне вайны Францыяй і Вялікабрытаніяй Германіі. Прычыны характар вайны.

Уступленне войск Чырвонай Арміі ў заходнія вобласці Беларусі і Украіны. Уз'яднанне Беларусі. Сацыяльна-эканамічныя і палітычныя пераўтварэнні ў заходніх абласцях БССР.

Становішча ў заходніх рэгіёнах Савецкага Саюза. СССР і краіны Балтыі. Савецка-фінская вайна. Удзел беларусаў у фінскай кампаніі.

Тэма 3. Акупацыя Германіяй краін Еўропы

“Дзіўная вайна”. Акупацыя Германіяй Даніі, Нарвегіі, Бельгіі, Галандыі і Люксембурга. Наступленне германскіх войск у Францыі. Капітуляцыя Францыі. Берлінскі пакт. Агрэсія Германіі на Балканах. Дзейнасць СССР на міжнароднай арэне. Пакт аб нейтралітэце паміж СССР і Японіяй.

Пачатак Руху Супраціўлення. Падрыхтоўка Германіі да вайны з СССР. Прыняцце плана “Барбароса”.

Тэма 4. СССР напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны

СССР у перадваенныя гады. Мерапрыемствы па ўмацаванню абароназдольнасці краіны. Ваенна-патрыятычная і ваенна-абарончая работа сярод насельніцтва.

Узброеныя сілы Савецкага Саюза. Заходняя Асобая ваенная акруга.

Раздзел 2. Барацьба супраць германскай агрэсіі (1941-1944)

Тэма 5. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны

Мэты Германіі ў вайне супраць Савецкага Саюза. “Маланкавая вайна”. Напад Германіі на СССР. Прыгранічныя баі ў Беларусі. Абарона Брэсцкай крэпасці.

Дзейнасць савецкіх і партыйных органаў па мабілізацыі сіл і сродкаў для барацьбы з агрэсарам. Дзяржаўны камітэт Абароны (БКА). Перавод прамысловасці на ваенныя рэйкі. Эвакуацыя насельніцтва, матэрыяльных рэсурсаў і іншых каштоўнасцяў у тыл СССР.

Знішчальныя атрады і народнае апалчэнне. Баявыя дзеянні на франтах. Абарончыя баі пад Мінскам, Бабруйскім, Оршай, Віцебскам, Магілёвам, Гомелем. Гераізм савецкіх воінаў. Дапамога насельніцтва Чырвонай Арміі.

Дзейнасць першых партызанскіх атрадаў і дыверсійных груп і падпольных арганізацый. (М.Ф.Шмыроў, В.З.Корж, І.З.Ізох, І.А.Ярош, М.І.Жукоўскі і інш.). Першыя партызаны - Героі Савецкага Саюза (Ц.П.Бумажкоў, Ф.І.Паўлоўскі).

Прычыны няўдач Чырвонай Арміі летам-восенню 1941 г.

Дзейнасць СССР на міжнароднай арэне. Ваенна-эканамічнае супрацоўніцтва паміж Савецкім Саюзам Вялікабрытаніяй і ЗША. Пачатак стварэння антыгітлераўскай кааліцыі. Ваенныя дзеянні у канцы 1941 года. Уступленне ў вайну ЗША і Японіі. Маскоўская бітва. “Віцебскія вароты”.

Тэма 6. Акупацыйны рэжым

Генеральны план “Ост”. Ваенна-эканамічныя мэты захопнікаў. Ваенна-паліцэйскія органы кіравання. Тэрытарыяльны падзел акупіраваных заходніх рэгіёнаў СССР. Рэйхскамісарыяты “Остланд” і “Украіна”.

Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел акупіраванай тэрыторыі: Генеральная акруга Беларусь, Генеральная акруга Жытомір, Генеральная акруга Валынь – Падолія; Генеральная акруга Беласток, вобласць армейскага тылу групы армій “Цэнтр”.

Акупацыйны апарат кіравання. Склад і структура. Генеральны камісарыят Беларусі, абласныя камісарыяты, раённыя і валасныя управы. Дапаможныя акупацыйныя органы кіравання.

Палітыка генацыду. Знішчэнне насельніцтва і ваеннапалонных. Злачынная дзейнасць СС, службы бяспекі (СД). Айнзацгрупы і зондэркаманды. Карныя экспедыцыі. Канцэнтрацыйныя лагеры, турмы. Гета. Вываз насельніцтва на прымусовую працу ў Германію. “Остарбайтэры”. Удзел венгерскіх, італьянскіх, французскіх, румынскіх, славацкіх, а таксама украінскіх, рускіх, літоўскіх, латышскіх, эстонскіх, остмусульманскіх і іншых ваенна-паліцэйскіх фарміраванняў ва ўмацаванні германскага акупацыйнага рэжыму. Ваенна-эканамічныя фарміраванні.

Калабарцыянізм. Беларуская народная самадапамога (БНС), Беларуская самаахова (БСА), Рада Даверу (РД), Саюз беларускай моладзі (СБМ),

Беларуская цэнтральная рада (БЦР), Беларуская крайвая абарона (БКА). Дапаможныя паліцэйскія фарміраванні.

Германская прапаганда і агітацыя: формы і метады. Школа, тэатр, друк, радыё, царква. Палітыка міжнацыянальных адносін. Эканамічная і сельска-гаспадарчая палітыка германскіх акупацыйных улад. Рабаванне матэрыяльных рэсурсаў і культурных каштоўнасцяў. Паўсядзёнасць жыцця насельніцтва ва ўмовах акупацыі.

Тэма 7. Партызанская і падпольная барацьба на акупіраванай тэрыторыі

Станаўленне і развіццё партызанскага руху і падпольнай барацьбы. Дзейнасць партыйных і камсамольскіх органаў і арганізацый ва ўмовах акупацыі.

Стварэнне Цэнтральнага і Беларускага штабоў партызанскага руху. Партызанскія атрады і брыгады. Арганізацыйная структура.

Баявая дзейнасць партызан. Дыверсіі на чыгунцы і шашэйных дарогах. Рэйкавая вайна і яе мэты. Разгром варожых гарнізонаў. Партызанскія рэйды. Партызанская разведка. Барацьба супраць карных экспедыцый. Узаемадзеянне беларускіх, рускіх, украінскіх, літоўскіх і латышскіх партызан. Роля партызанскага руху ў барацьбе супраць германскіх захопнікаў.

Узаемаадносіны партызан і насельніцтва. Выратаванне насельніцтва ад знішчэння і прымусовага ўгону у Германію. Партызанскія зоны.

Арганізацыйнае ўмацаванне партызанскіх фарміраванняў і падпольных арганізацый. Узмацненне антыгерманскага супраціўлення на акупіраванай тэрыторыі Беларусі. Пашырэнне партызанскіх зон. Партызанскія рэзэрвы. Быт партызан. Прапаганда і агітацыя сярод насельніцтва. Культурна-асветніцкая дзейнасць партызан.

Партыйнае, камсамольскае, антыфашыстскае падполле. Арганізацыйная структура і склад. Формы і метады барацьбы патрыётаў. Камсамольска-маладзёжнае падполле. Дзейнасць падпольшчыкаў Мінска, Магілёва, Гомеля, Брэста, Гродна, і інш. гарадоў Беларусі. Дыверсійная работа на чыгуначных вузлах Оршы, Асіповіч, Калінкавіч, Полацка і інш. Складанасці і цяжкасці падпольнай і дыверсійнай барацьбы. Узаемаадносіны і ўзаемадзеянне падпольшчыкаў і партызан.

Антыфашысцкія патрыятычныя групы і арганізацыі ў заходніх абласцях рэспублікі. Супраціўленне ў гета і і канцэнтрацыйных лагерах.

Дапамога савецкага тыла і мясцовага насельніцтва партызанам і падпольшчыкам.

Армія Краёва і яе формы барацьбы. Узаемаадносіны Арміі Краёвай з савецкімі партызанамі і мясцовым насельніцтвам.

Раздзел 3. Разгром фашысцкага блока. Завяршэнне Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай войнаў

Тэма 8. Падзеі на франтах вайны. Крушэнне наступальнай стратэгіі германскага вермахта

Расшырэнне маштабаў Другой сусветнай вайны. Перамогі саюзных войск у Афрыцы, міжземнамор'і і на Ціхім акіяне.

Сталінградская і Курская бітвы. Карэнны пералом у вайне. Пачатак распаду фашысцкага блоку. Умацаванне антыгітлераўскай кааліцыі. Тэгеранская канферэнцыя. Пытанне аб Другім фронце.

Тэма 9. Вызваленне Беларусі ад германскіх захопнікаў

Пачатак вызвалення Беларусі. Першы вызвалены раённы цэнтр – Камарын. Вызваленне Гомеля, Рэчыцы. Узаемадзеянне партызан, насельніцтва і войск Чырвонай Арміі. Першыя аднаўленчыя мерапрыемствы.

Становішча на савецка-германскім фронце. Беларуская наступальная аперацыя “Багратыён”. Баявая дзейнасць партызан і падпольшчыкаў. “Рэйкавая вайна”.

Акружэнне і разгром германскіх груповак пад Віцебскам, Бабруйскам, Мінскам і інш. Вызваленне Мінска. Партызанскі парад. Прыклады гераізму воінаў Чырвонай Арміі, партызан і падпольшчыкаў. Выгнанне германскіх захопнікаў з тэрыторыі Беларусі. Вызваленне Брэста. Значэнне разгрому германскіх войск у Беларусі. Аднаўленне народнай гаспадаркі рэспублікі.

Тэма 10. Савецкі тыл у гады вайны

Перавод эканомікі на ваенныя рэйкі развіцця. Дзейнасць Камітэта Абароны. Ваенна-прамысловае будаўніцтва на Урале, Сібіры, Сярэдняй Азіі. Усход – асноўная ваенна-прамысловая база СССР. Працоўны подзвіг савецкага народа. “Усё для фронту!” Усё для перамогі!”.

Сацыяльна-эканамічнае, культурае і духоўнае жыццё савецкага народа. Палітычная агітацыя і прапаганда.

Дзейнасць беларускіх ўстаноў і арганізацый ў тыле (Акадэмія Навук БССР, ВНУ, дзіцячыя дамы і г. д.). Уражэнцы Беларусі – героі тыла.

Тэма 11. Заканчэнне Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай войнаў. Перамога!

Адкрыццё Другога фронту. Вызваленчы паход Чырвонай Арміі ў Еўропу. Падзеі ў Польшчы, Балгарыі, Чэхаславакіі, Румыніі, Венгрыі, Аўстрыі. Крымская канферэнцыя. Берлінская аперацыя. Сустрэча на Эльбе. Разгром германскай арміі. Заканчэнне вайны ў Еўропе. Капітуляцыя Германіі, Перамога! Патсдамская канферэнцыя.

Удзел воінаў беларусаў на франтах Вялікай Айчыннай вайне. Беларусы ў складзе саюзных армій і Еўрапейскага руху Супраціўлення.

Манжурская аперацыя войск Чырвонай Арміі. Бамбардыроўка ЗША Херасімы і Нагасакі. Капітуляцыя Японіі. Заканчэнне Другой сусветнай вайны. Вынікі і ўрокі.

Беларусь – адна з краін-заснавальніц ААН. Нюрбергскі працэс. Уклад беларускага народа ў разгром нацысцкай Германіі. Людскія і матэрыяльныя страты беларускага народа.

Міжнароднае значэнне Перамогі над германскім агрэсарам і яго саюзнікамі.

Заклучэнне

Ушанаванне памяці загінуўшых у Беларусі. Урадженцы Беларусі – Героі Савецкага Саюза і поўныя кавалеры ордэна Славы.

Гарады героі. Мемарыяльныя комплексы: “Трэптаў парк” (Берлін); “Паклонная гара” (Масква); “Мамаеў курган” (Валгаград); “Брэсцкая крэпасць – герой”; “Хатынь”; “Трасцянец”; “Курган Славы”.

Беларускі дзяржаўны музей Вялікай Айчыннай вайны, краязнаўчыя музеі. Хроніка “Памяць”.

**III. Бюджэт вучэбнага часу, які адводзіцца на вучэбную дысцыпліну
па спецыяльнасцях (спецыялізацыях)**

№	Спецыяльнасць (спецыялізацыя)	Усяго (гадзін)	Усяго аўдыторных гадзін для формаў навучання		Форма кантролю
			вочнай	завочнай*	
1.	Дзяржаўнае кіраванне і права, 1 курс	28	28	10 (18)	залік
2.	Дзяржаўнае кіраванне і права, 2-5 курс	24	24	10 (18)	залік
3.	Дзяржаўнае кіраванне і эканоміка, 1 курс	28	28	10 (18)	залік
4.	Дзяржаўнае кіраванне і эканоміка, 2-5 курс	24	24	10 (18)	залік
5.	Кіраванне інфармацыйнымі рэсурсамі, 1 курс	28	28	10 (18)	залік
6.	Кіраванне інфармацыйнымі рэсурсамі, 2 курс	24	24	10 (18)	залік

* Примечание. В скобках показано количество часов, отводимое для самостоятельного изучения слушателями отдельных тем

IV. ЛІТАРАТУРА

Крыніцы

1. Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне, 1941-1945: Энцыклапедыя. – Мн., 1990.
2. Белорусские оstarбайтеры: Угон населения Белоруссии на принудительные работы в Германию (1941-1944): Документы и материалы: В 2 кн. – Мн., 1996-1997.
3. Великая Отечественная война 1941–1945: Энциклопедия. – М., 1985.
4. Всенародное партизанское движение в Белоруссии в годы Великой Отечественной войны (июнь 1941 – июль 1944): Док. и материалы. В 3 т. – Мн., 1967-1982.
5. Военная энциклопедия. М., 1997.
6. Нюрнбергский процесс над главными немецкими военными преступниками: Сб. материалов: В 8 т. – М., 1987.
7. Нямецка-фашысцкі генацыд на Беларусі (1941-1944). – Мн., 1995.
8. Партизанские формирования Белоруссии в годы Великой Отечественной войны (июнь 1941 – июль 1944): Краткие сведения об организационной структуре партизанских соединений, бригад (полков), отрядов (батальонов) и их личном составе. – Мн., 1983.
9. Подпольные партийные органы Компартии Белоруссии в годы Великой Отечественной войны (1941-1944): Краткие сведения об организационной структуре и составе. – Мн., 1975.
10. Подпольные комсомольские органы Белоруссии в годы Великой Отечественной войны (1941-1944): Краткие сведения об организационной структуре и составе. – Мн., 1976.
11. Преступления немецко-фашистских оккупантов в Белоруссии, 1941-1944: Документы и материалы. – Мн., 1965.
12. Преступные цели – преступные средства: Документы об оккупационной политике фашистской Германии на территории СССР 1941-1944 гг. – М., 1985.
13. Судебный процесс по делу о злодеяниях, совершенных немецко-фашистскими захватчиками в Белорусской ССР (15-29 янв. 1946 г.). – Мн., 1947.
14. Энциклопедия Третьего Рейха. – М., 1996.

Падручнікі і вучэбныя дапаможнікі

1. Беларусь у гады Другой сусветнай вайны і Вялікай Айчыннай вайны (верасень 1939 г. – верасень 1945 г.) // Гісторыя Беларусі. У 2 ч. – Мн., 2003. – Ч. 2. С. 217-279.
2. Великая Отечественная война // Щетинов Ю.А. История России. XX в.: Учебное пособие. – М., 1998. – С. 208-234.
3. В годы суровых испытаний // Новейшая история Отечества. XX в.: Учеб. для студентов вузов: В 2 т. – М., 1998. – Т. 2. С. 129-233.

4. Вторая мировая война // Новейшая история стран Европы и Америки. XX век: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. В 3 ч. – М., 2001. – Ч. 1: 1900-1945. С. 97-126.
5. Долготович Б.Д. Военачальники – сыны Беларуси на фронтах Великой Отечественной войны. – Мн., 2003.
6. Каваленя А.А. Беларусь у выпрабаваннях вайны (1939-1945 гг.): Вучэб.-метада. дапам. – Мн., 2001.
7. Каваленя А.А. Беларусь 1939-1945 гг. Война и политика: Мн., 2001.

Дадатковая літаратура

1. Аблова Р.Т. Это было в Белоруссии: Из истории борьбы молодежи в партизанских отрядах и подполье. – М., 1957.
2. Андрыщенко Н.К. На земле Белоруссии летом 1941 года / Под ред. Я.С.Павлова. – Мн., 1985.
3. Брюханов А.И. В штабе партизанского движения. – Мн., 1980.
4. Буржуазная историография второй мировой войны: анализ современных тенденций. М., 1985.
5. Всенародная борьба в Белоруссии против немецко-фашистских захватчиков в годы Великой Отечественной войны. В 3-х т. – Мн., 1983-1985.
6. Городецкий Г. Миф "Ледокола": Накануне войны. М., 1995.
7. Гальдер Ф. Военный дневник. 1939-1942 гг. Т.1-3. – М.: Воениздат, 1968-1971.
8. Гудериан Г. Воспоминания Солдата. Перевод с немецкого. - Смоленск: "Русич", 1998.
9. Деларю Ж. История гестапо: Пер. с фр. – Смоленск, 1998.
10. Доморад К.И. Разведка и контрразведка в партизанском движении Белоруссии. 1941-1944 гг. – Мн.: Наука и техника, 1995.
11. Жумарь С.В. Оккупационная периодическая печать на территории Белоруссии в годы Великой Отечественной войны. – Мн., 1996.
12. Загорулько М.М., Юденков А.Ф. Крах экономических планов фашистской Германии на временно оккупированной территории СССР. – М., 1970.
13. Залескі А.І. Быт беларускіх сялян у партызанскім краі. – Мн., 1960.
14. Залесский А.И. В партизанских краях и зонах: Патриотический подвиг советского крестьянства в тылу врага (1941-1944 гг.) – М., 1962.
15. Залесский А.И., Кобринец П.Н., Умрейко С.А. Патриотизм учителей и школьников Белоруссии в борьбе против немецко-фашистских оккупантов. – Мн, 1980.
16. История Второй мировой войны. 1939-1945. В 12 т. – М., 1973-1982.
17. Каваленя А.А. Прагерманскія саюзы моладзі на Беларусі 1941-1944. Вытокі. Структура. Дзейнасць. – Мн., 1999.
18. Кнатъко Г.Д. Рукописные издания партизан Белоруссии. – Мн., 1979.
19. Кузьменко В.И. Советская интеллигенция в партизанском движении в Белоруссии. – Мн., 1991.
20. Лемяшонак У.І. Вызваленне – без грыфа „сакрэтна!“ – Мн., 1996.

21. Лемешонок В. И. Идеино-политическая работа Компартии Белоруссии в годы Великой Отечественной войны. – Мн.: Беларусь, 1988.
22. Липило П.П. КПБ – организатор и руководитель партизанского движения в Белоруссии в годы Великой Отечественной войны. – Мн., 1959.
23. Літвін А.М. Акупацыя Беларусі (1941-1944): пытанні супраціву і калабарацыі. – Мн., 2000.
24. Мазуров К.Т. Незабываемое. – Мн., 1987.
25. Мельтюхов М.И. Упущенный шанс Сталина. М., 2000.
26. Мюллер Н. Вермахт и оккупация. (1941-1944)– М.: Воениздат, 1974.
27. Очерки истории Ленинского комсомола Беларуси. – Мн., 1975.
28. Откровения и признания. Нацистская верхушка о войне Третьего Рейха против СССР. Секретные речи. Дневники. Воспоминания. Пер. с нем. Смоленск: "Русич", 2000.
29. Павлов Я.С. В суровом сорок первом. – Мн., 1985.
30. Памяць: Гісторыка-дакументальныя хронікі гарадоў і раёнаў Беларусі. – Мн, 1985-2004. Пономаренко П.К. Всенародная борьба в тылу немецко-фашистских захватчиков. 1941-1944 . – М., 1986.
31. Партийное подполье в Белоруссии, 1941-1944. – Мн.: Беларусь, 1984.
32. Партийное подполье в Белоруссии, 1941-1944 – Мн.: Беларусь, 1985.
33. Партийное подполье в Белоруссии, 1941-1944. – Мн.: Беларусь, 1986.
34. Пикер Г. Застольные разговоры Гитлера. – Смоленск: Русич, 1993.
35. Пономаренко П.К. Партизанское движение в Великой отечественной войне. – М., 1943.
36. Раманоўскі В. Саўдзельнікі ў злачынствах. – Мн., 1964.
37. Сталин И.В. О Великой Отечественной войне Советского Союза.– М.: Госполитиздат, 1951.
38. Сямашка Я.І. Армія Краёва на Беларусі. – Мн., 1994.
39. Тозик А.А. В дни суровых испытаний: Укрепление рядов КП (б) Б в условиях подполья в годы Великой Отечественной войны (1941-1944 гг.) – Мн., 1981.
40. Умрейко С.А., Залесский А.И., Кобринец П.Н. Патриотизм учителей и школьников Белоруссии в борьбе против немецко-фашистских оккупантов. – Мн.: Изд-во БГУ, 1980.
41. Факторович А.А. Крах аграрной политики немецко-фашистских оккупантов в Белоруссии. – Мн., 1979.
42. Хацкевич А.Ф., Крючок Р.Р. Становление партизанского движения в Белоруссии и дружба народов СССР. – Мн., 1980.
43. Черчилль У. Вторая мировая война. В 3 кн. – М.: Воениздат, 1991.
44. Шелленберг В. Лабиринт. Мемуары гитлеровского разведчика. М., 1991.
45. Юденков А.Ф. Политическая работа партии среди населения оккупированной советской территории. 1941-1944 гг. – М.: Мысль, 1971.
46. Якубовский Н.А. Помощь советского тыла партизанам: Материально-техническое обеспечение. – Мн., 1973.

V. ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ З ІНШЫМІ ДЫСЦЫПЛІНАМІ

Назва дысцыплін, з якімі патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры, якая забяспечвае вывучэнне гэтых дысцыплін	Прапановы кафедраў аб змяненнях у змесце вучэбнай праграмы	Рашэнне кафедры, распрацаваўшай вучэбную праграму (пратакол паседжання №..., дата)
Гісторыя Беларусі	Кафедра беларусазнаўства		Пратакол № 1 ад «16» верасня 2004г.